

ESSOMO 7

ENSIBUKO YA YESU

7.1 OBUNNAABBI KU YESU MU NDAGAANO ENKADDE

Essomo lyo 3 linnyonnyodde ku ngeri ekigendererwa kya Katonda okulokola abantu nga bwe kyesigama mu Yesu Kristo. Ebisuubizo bye yakola ne Kaawa, Ibulayimu ne Dawudi byonna byayogera ku Yesu ng'omuzukulu waabwe owa ddala. Mu butuufu Endagaano Enkadde etunuulira era n'ewa obunnabbi ku Kristo. Etteeka ly'abaana ba Isiraeri lye balina okugondera nga Kristo tanaba kujja, ekiseera kyonna lyatunuuliranga okujja kwa Kristo (laba Bag. 3:24). Kale ku mbaga y'okuyitako, akaliga akataliko bulemu kalina okuttibwa (Kuv. 12:3-6); kino kali akaboneero akalaga essaddaaka eya Kristo, "akaliga ka Katonda aggyawo ebibi by'ensi" (Yok. 1:29; 1 Kol 5:7) Embeera ey'obutabako bulemu eyali yetagisa eri ebisolo byonna ebya weebwangayo yali eraga eyo eya Kristo ataliko kya kunenyezeebwa. (Kuva 12:5 geraageranya ne 1 Pet 1:19).

Mu Zabbuli mwonna ne bannabbi ab'endagaano enkadde waliwo obunnabbi bungi obukwata ku Masiya nga bw'alibeera. Okusingira ddala butunulira nnyo era ne bunnyonnyola ku nfa ye. Obuyudaaya okugana okukkiririza mu Masiya afa, kyandiba nga kiva ku butafaayo nnyo ku bunnabbi buno, obumu kubwo obukuwebwako wano.

Obunnabbi okuva mu Ndagaano Enkadde	Okutukirira mu Kristo
“Katonda wange, Katonda wange kiki ekikundesezza” (Zabbuli 22:1)	Bino by'ebigambo byennyini Kristo bye yayogerera ku mussalaba (Mat. 27:46)
“Naye nze ndi lusirigganyi, so siri muntu...” (Zabbuli 22:6-8)	Isiraeri yannyomoola Yesu era tebamwagala (Luk.23:35; 8:53); banyeenya emitwe gyabwe (Mat.27:39) ne boogera bino ng'awanikiddwa ku mussalaba (Mat. 27:43).
“N'olulimi lwange lwegatta n'emba zange . . . bampumudde engalo zange n'ebigere byange...” (Zabbuli 22:15,16).	Kino kyatukirira Kristo bwe yalumwa enyonta ng'ali ku mussalaba (Yokaana 19:28) Okuwummulwa engalo n'ebigere kitegeeza engeri gye bakomererangamu abantu.
“Bagabana ebyambalo byange, ne bakuba akalulu ku lugoye lwange” (Zabbuli 22:18)	Kino kyatukirira mu Matayo 27:35.
Wekkanye nga Zabbuli 22:22 bw'ejjulizibwa mu (Beb.2:12) ebikwata ku Yesu.	
“Era bampa omususa okuba emmere yange. Era bwe nnalumibwa ennyoonta ne bannywesa omwenge omukaatuufu” (Zabbuli 69:21)	Kino kyaliwo nga Yesu ali ku mussalaba (Mat. 27:34)
Isaaya 53 yonna bunnabbi ku kuffa kwa Kristo n'okuzuukira kwe era buli kannyiriri mu yo kalimu ekyatukirira. Eby'okulabirako bibiri byokka kabiweebwe.	
“Yajoogebwa, naye ne yetoowaza n'atayasama kamwa ke....nga omwana gwe ndiga atwalibwa okutiibwa” (Isaaya 53:7)	Kristo omwana gw'endiga owa Katonda teyaddamu ng'awozesebwa (Mat. 27:12, 14).
“Ne bamuziikira wamu n'ababi era n'abagagga mu kufa kwe” (Isaaya 53:9).	Yesu yakomererwa wamu n'abakozi b'ebibi (Matayo 27:38) naye yazikibwa mu ntaana y'omusajja omugagga.
“Nfuuse munnaggwanga eri baganda bange, era atali mumanyi eri abaana ba mmange. Kubanga obuggya obw'enyumba yo bundidde”. (Zab. 69:8,9)	Kino kinyonyola ebirowoozo bya Kristo eri okwabulirwa baganda be Abayudaya n'ab'enyumba ye (Yok. 7:3-5, mu Yok. 2:17)

Tekyewunyisa nnyo kulaba nga Endagaano Empya etujjukiza nti “amateeka ne bannabbi” eby’omu Ndagaano Enkadde y’ensibuko yaffe ey’okutegeera Kristo (Ebikolwa Byabatume 26:22; 28:23, Abaruumi 1:2, 3; 16:25, 26). Yesu yennyini yalabula nti bwetutategeera bulungi “Musa” ne bannabbi naye tetuyinza kumutegeera (Lukka 16:31, Yokaana 5:46,47).

Nti etteeka lya Musa lyaali litunulidde ku Kristo, era n'alangirirwa bannabbi, buba bukakafu obumala nti Yesu teyaliwo kyajje azaalibwe. Ensomesa etali ntuufu nti Yesu yabaawo ‘okuva edda’ nga tannazalibwa efuula ebisuubizo ebyo ebidinganamu nti aliba ezzadde lya Kawa, Ibulayimu ne Dawudi obutabamu makulu. Singa kyali nti yali waali eyo mu ggulu mu kiseera Katonda weyakolera ebisuubizo bino, awo nno Katonda yandibadde simutuufu okusuubiza abantu banno ezzadde alibeera Masiya. Ebikwata ku nsibuko ya Yesu nga bwebiri mu Matayo 1 ne Luuka 3, biraga engeri ey'ebyaafayo ebya b'ennyumba ya Yesu nga bwe baviira ddala ku bantu abo Katonda be yakola nabo ebisuubizo.

Ekisuubizo eri Dawudi ekikwata ku Kristo kimenyawo kiri nti yaliwo mu mubiri mu kiseera ekisuubizo kino we kyakolerwa. “Ndissaawo ezzadde lyo eririddawo eririva munda yo, era ndinyweza obwakabaka bwe . . . ndiba kitaawe naye aliba mwana wange” (2 Sam 7:12,14). Wetegereze olulimi luno. Kino kyali kya kubawo eyo mu maaso. Bwe tulaba nti Katonda aliba Kitaawe wa Yesu kiba kizibu omwana wa Katonda okuba nga yaliwo mu kiseera ekisuubizo mwe kyakolebwa. Nti “ezadde liriva munda yo” kiraga nga lyali ezzadde omuntu ddala owa Dawudi. “Mukama yalayirira Dawudi mu mazima . . . ku bibala eby’omubiri gwo nditeeka ku ntebe yo”. (Zab. 132:11).

Sulemaani ekisuubizo kino gwe kyali kikwatako okusokera ddala ng’omwana wa Dawudi. Naye olw’okuba nti yaliwo ng’alabwako mu kiseera eky’ekisuubizo (2Sam.5:14), okutukirira okukulu okw’ekisuubizo kino eri Dawudi okubeera n’ezzade alibeera omwana wa Katonda, kiteekwa kuba kitegeeza Kristo .(Lukka 1:31-33) “Ndirosa eri Dawudi ettabi etuukirivu”(Yer.23:5) kwe kugamba Masiya.

Ebyawandiikibwa ebiringa kino ebikwata ku Kristo n’okujja kwe okw’omu maaso bikozezebwa mu bannabbi bungiri: “ndibayimusinza (Isiraeri) nnabbi afanaana gwe [Musa]” (Ma.18:18). Olunnyiriri luno lujulirwa mu ebikolwa by’Abatume 3:22,23 oluvunnula nnabbi okuba nga ye Yesu. “Omuwala embeerera (Malyamu) aliba lubuto azaale ow’obulenzi oyo alitumiibwa erinnya lye Imanueri” (Isaaya 7:14). Bino byonna byatukirira mu kuzaalibwa kwa Kristo (Mat.1:23).

7.2 OKUZAALIBWA OYO EYALI EMBEERERA

Ekyawadiikibwa ku kulindwa n'okuzaalibwa okwa Kristo tekyikiriziganya na ndowooza nti yaliwo ng'alabwako okuva edda n'edda. Abo abesiba ku njigiriza eteri ntuufu "ey'abassatu" bagamba olwatuuka ne waberawo ebitonde bissatu mu ggulu ekimu ku ebyo ne kifuuka omwana mu lubuto lwa Malyamu, ne kirekayo binnakyo bibiri mu ggulu. N'olwekyo kino kituleka n'okumaliriza nti Yesu yava mu ggulu n'ayingira mu lubuto lwa Malyamu. Ensesa eno enzibu teriyo mu byawandiikibwa .Ekyawandiikibwa ku nsibuko ya Kristo tekiwa nsonga yonna yonna kukulowoozesa nti yava mu ggulu n'ayingira mu Malyamu. Olw'obujulizi obutaliwo ku kino kikwasaganya kinene ekibulako mu nsomesa y'abassatu.

Malayika Gabulyeri yalabikira Malyamu n'obubaka nti: "oliba olubuto, olizaala omwana ow'obulenzi, olimutuuma erinnya Yesu. Aliba mukulu, aliyitibwa mwana w'oyo ali waggulu ennyo... awo Malyamu n'agamba malayika nti kiriba kitya ekyo, kubanga simanyi musajja? (yali mbereera). Ne malayika n'addamu n'amugamba nti omwoyo omutukuvu alikujjira, n'amaanyi g'Oyo Ali waggulu ennyo galikusiiikiriza era ekyo ekirizaalibwa kye kiriva kiyitibwa ekitukuvu, omwana wa Katonda" (Lukka 1:31- 35).

Emirundi ebiri nga kisibwako essira nti Yesu aliba mwana wa Katonda mu kuzaalibwa kwe; kikakasibwa ng'omwana wa Katonda teyaliwo nga tannaba kuzaalibwa. Ate kye tuliina okwetegereza kiri nti ebyawandiikibwa ebyo byonna byali byogera ku biseera bya mu maaso. Eky'okulabirako "aliba mukulu". Singa Yesu yali wali nga Malayika ayogera ebigambo ebyo eri Malyamu, yandibadde nga yamala dda okubeera omukulu. Yesu ye yali omuzukulu wa Dawudi (Kub. 22:16), ekigambo eky'Oluayonaani ekikozesebwa wano – (omuzukulu) kitegeeza nti Yesu yasibuka mu Dawudi. Yesu yazaalibwa Malyamu (Luk. 1:35).

OKULIINDA OKWA YESU

Malyamu yasobola okufuna olubuto lwa Yesu nga teyegaase na musajja ku lwa mwoyo omutuukirivu (amaanyi ga Katonda/omukka gwe). Kale Yozefu tayali kitaawe wa Yesu. Kirina okutegerekeka nti omwoyo omutukuvu si muntu (Laba essomo 2), Yesu yali mwana wa Katonda, so si mwana wa mwoyo omutukuvu. Nga Katonda akozesa omwoyo we ku Malyamu, "Kale n'ekyo ekitukuvu ekyazalibwa ye "Kyayitibwa omwana wa Katonda" (Lukka 1:35). Ekigambo "n'olw'ekyo" okukozesebwa kitegeeza nti singa omwoyo omutukuvu teyakka ku Malyamu, Yesu omwana wa Katonda teyandibaddewo.

Nti Yesu yaliindibwa mu lubuto lwa Malyamu (Lukka 1:31) nakyo bukakafu nti teyaliwo ng'ekiseera kino tekinatuuka. Okufuna ekirowozo kitandiikira mu ggwe mwennyini. Mu ngeri y'emu Malyamu yali lubuto lwa Yesu – yatandika ng'ekiziizi ng'era omuntu yenna. Yokaana 3:16 olunnyiriri mu Baibuli olusinga okumanyibwa ennyo, lugamba nti Yesu yali “omwana we eyazaalibwa” omu owa Katonda. Enkumi ez'abantu abasoma olunnyiriri luno balema okufumiitiriza ku ki kye lutegeeza. Oba Yesu yazaalibwa; kitegeza yatandika mu Malyamu ng'afunye olubuto. Oba Yesu yazalibwa; Katonda nga ye Kitaawe, buno buba bukakafu obumala okulaga nti kitaawe mukulu okumusinga – Katonda ye taaliko kutandika (Zab 90:2) n'olwekyo Yesu tasobola kubeera Katonda mwennyini. (Essomo lyo 8 ligaziyako ku songa eno).

Kikulu nnyo nti Yesu “yazaalibwa” Katonda mu kifo eky'okutondebwa ng' Adamu mu kusooka. Kino kikunyonnyola enkolagana ya Katonda ne Yesu. “Katonda yali mu Kristo ng'atabaganya ensi naye yennyini (2 Kol. 5:19). Kristo okuzaalibwa Katonda mu kifo eky'okutondebwa ng'ava mu nfuufu ey'ensi nakyo kyongera okunyonnyola lwaki yayagala nnyo engeri ya Katonda Kitaawe.

Mu kitabo kya Isaaya 49:56 mulimu obunabbi ku Kristo ng'ekitangala ky'ensi bwe yatukiriza mu (Yok. 8:12). Yayogerwako ng'alowooza ku “Mukama eyamubumba okuva mu lubuto okuba omuwereza we”. N'olwekyo Kristo yakolebwa (yabumbibwa) Katonda mu lubuto lwa Malyamu na mwoyo omutukuvu amaanyi Ge. Olubuto lwa Malyamu y'ensibuko y'obuzaale bwa Yesu.

Tulabye mu ssomo l7.1 nti Zabbuli 22 ewa obunnabbi ku birowoozo bya Kristo ku musalabba. Yajjukira nga Katonda “yamujja mu lubuto . . . neyuna ggwe okuva mu kuzaalibwa kwange” (Zabbuli 22:9-10). Kristo mu kiseera kye eky'okufa, yajjukira wa gye yava – mu lubuto lwa maama we Malyamu, ng'akolebwa omwoyo omutukuvu owa Katonda. Malyamu ayogerwako nga maama wa Yesu mu Njiri ekintu ekimalirawo ddala endowooza egamba nti yaliwo nga tannazaalibwa.

Malyamu yali omuntu owa bulijjo n'abazadde be nga ba bulijjo. Kino kikakasibwa olw'ekituufu nti yalina muganda we, eyazaala Yokaana omubatiza, omuntu owa bulijjo (Luk. 1:36). Endowooza ey'Abakatoliki egamba nti Malyamu teyali muntu wabulijjo eba etegeeza nti osanga Kristo si “mwana ow'omuntu” ate era “omwana wa Katonda”. Gano nno ge mannya ge: mu Ndagaano Empya yonna. Yali “omwana w'omuntu” olw'okuba nga maama we yali

muntu ate “omwana wa Katonda” kuba omwoyo omutukuvu owa Katonda ye yakka ku Malyamu (Lukka 1:35), nga kino kitegeeza nti Katonda ye Kitaawe. Entegeeka eno enungi eba ng’esaliddwamu bwe kiba nti Malyamu teyali omuntu owa bulijjo.

“Ani ayinza okuggya ekintu ekirongoofu mu kitali kirongoofu? Tewali n’omu . . . omuntu kye kiki abeere omulongoofu? N’oyo azaalibwa omukazi abeere omutuukirivu? . . . ayinza atya okuba omulongoofu oyo azaalibwa omukazi?” (Yobu 14:4; 15:14; 25:4).

Malyamu “okuzaalibwa omukazi” n’abazadde aba bulijjo, atekwa okuba nga yalina embeera ng’eyaffe eteri nnongoofu, Yesu gye yasikira, oyo “eyazaalibwa omukazi” (Bag. 4:4). Omulokozi yali wakuba “ezzadde ly’omukazi” (Lub. 3:15) – ekyasuubizibwa kino ekirabikira mu makulu ag’omukyawandiikibwa ekikwata ku lulyo olw’abasajja abangi mu Lubereberye.

Ebyawandiikibwa mu Njiri emirundi mingi biraga Malyamu mu buntu. Emirundi essatu Kristo yamuboogokera olw’obutamanya eby’omwoyo (Lukka 2:49; Yok. 2:4); naye yalemwa okutegeera ebyo ebyali byogerwa Yesu (Luk. 2:50). Kino kyennyini ky’oyinza okusuubira mu mukazi eyali omuntu ddala, nannyini mwana eyali omwana wa Katonda n’olwekyo nga amusinga okumanya eby’omwoyo, newakubade nga naye – Yesu yagaabana ku buzaalirana bw’abantu. Yozeefu yamala n’aba ne Malyamu ng’amazze okuzaala Yesu (Mat. 1:25), era tewali nsonga yonna ku kulwoozesa nti tebamala ne babeera mu bufumbo bwabwe okuva olwo.

Okwogera ku Kristo ne maamawe ne bagandebe mu Matayo 12:46,47 kitegeeza nga Malyamu yazaala abaana abalala ng’amazze okuzaala Yesu. Yesu yali “omuggula nda we” kyokka. N’olwekyo ensomesa y’Abakatoliki egamba nti Malyamu yasigala nga mbereera n’alinnya muggulu mu Baibuli teriimu na katono. Era ng’omuntu yenna, Malyamu yalina okukaddiwa era n’afa; ate ng’oggyeko kino tusoma mu Njiri ya Yok. 3:13, nti: “tewali muntu eyali alinnye mu ggulu”. Olw’amazima nti Kristo yalina omubiri n’omusayi (Laba Beb. 2:14 – 18; Bar. 8 : 3) kitegeeza nti ne maama we yali bw’atyo, kuba tulaba nti kitaawe teyabirina. Malyamu yeraba “ng’omuzaana wa Mukama” (Luk. 1:38 geraageranya ne Zab. 86 : 16) – so si ‘nnyina wa Katonda’.

7.3 EKIFO KYA KRISTO MU NTEEKATEEKA YA KATONDA

Katonda tasalawo bigendererwa bye mangu mangu olw'ekiseera ekiba ekiriwo ng'ayongeramu ebitundutundu mu kigendererwa kye ng'ebyafaayo by'abantu bwe biggya byogerwakwo. Katonda yalina entegeka ewedde okukolebwa okuviira ddala ku nrandika y'okutonda (Yok. 1:1) n'olwekyo okwagala omwana kwali mu ntegeka ye okuviira ddala mu kusooka. Yayagala omwana oyo nga tannaba na kuzaliibwa ng'abazzadde bwe bandyagadde omwana akyali mu lubuto. Endagaano Enkadde yonna ebikula emitendera egy'enjawulo ku nteekateeka ya Katonda eri obulokzi mu Yesu.

Emirundi mingi tukulaze nga mu byasuubizibwa, obunabbi n'engeri y'eteeka lya Musa, Endagaano Enkadde buli kissera egenda ebikula ekigendererwa kya Katonda mu Kristo. Kwali okuva ku kutegeera kwa Katonda nti aliba n'omwana kwe kutonda ebintu (Beb. 1:1-2). Kwali okuva ku Kristo nti emirembe gy'ebyafaayo eby'abantu gyabaawo ku bwa Katonda. Kale ekiddirira kiri nti Katonda bye yabikkulira abantu mu myaka gyonna nga bwe byawandiikibwa mu ndagaano enkadde, bijjudde obujjulizi ku Yesu.

Obukulu bwa Kristo n'omugaso gwe eri Katonda bizibu nnyo gye tuli ffe okubitegeera obulungi. N'olwekyo kituufu okugamba nti Kristo yaliwo mu ndowooza ya Katonda ne mu kigendererwa kye okuviira ddala mu kusooka newakubadde nga yalabibwako ng'amazze okuzaalibwa Malyamu. Ekitabo eky'Abaebbulaniya 1;4 – 7, 13, 14, kissa essira ku Kristo obutaba Malayika, yadde nga mu bulamu bwe yabulako katono nnyo okuba nga bamalayika (Beb. 2:7) yagulumizibwa nnyo n'ekitiibwa okubasinga olw'okuba yali "omwana eyazaalibwa omu" (Yok. 3:16). Kristo teyaliwo okuva edda ng'omwoyo ng'atannazaalibwa.1 Petero 1:20 luwumbawumbako embeera eno; Kristo "eyategeerebwa edda ensi nga tezinatondebwa, naye n'alabisibwa ku nkomerero y'ebiro ku lwammwe" .

Yesu ye yali ekinnyusi enjiri kwe yetoolera Katonda "gye yasubiriza edda ng'ayita mu bannabbi be mu byawandiikibwa ebitukuvu, ebigambo ebyogera ku mwana we eyazaalibwa mu zaadde lya Dawudi mu mubiri, eyalagibwa okuba omwana wa Katonda mu maanyi, mu mwoyo gw'obutukuvu olw'okuzuukira kw'abafu" (Abaruumi 1:1-4).

ENNYIRIRI EZO ZIKUWA EBYAFAAYO BYA KRISTO MU BUFUNZE.

- Eyasuubizibwa mu Ndagaano Enkadde – kwe kugamba mu nteekateeka ya Katonda.
- Eyazaalibwa mu zzadde lya Dawudi mu mubiri,

- Olw'obutukirivu bwe (obutukuvu bw'omwoyo) bwe yalaga mu bulamu bwe.
- Yazuukizibwa, nate abatume ne bamulangirira okuba omwana wa Katonda nga bajjude omwoyo omutukuvu, mu lwatu.

OKUMANYA KWA KATONDA OKW'EBIRI MU MAASO

Kyandituyambye nnyo bwe tumanya engeri Kristo gye yali mu birowoozo bya Katonda okuviira ddala olubereberye, so si mu mubiri, bwe tusobola okutegeera ekituufu nti Katonda Ye amanyi byonna ebiribawo eyo mu maaso. Alina okumanya kwonna okw'ebiy'omu maaso. N'olwekyo Katonda asobola okwogera ku bintu n'okubirowoozako ng'ebiriwo, so ng'ate tebiriwo. Okwo kwe kumanya kwe okutenkanika ku by'omu maaso. Ky'ayogera kiba ng'ekimaze okuberawo. Kale Katonda 'ayita ebitaliwo eng'ebiriwo. (Bar. 4:17). N'olwekyo ayinza okulanga "enkomerero okuva ku lubereberye, n'ebigambo ebitannakolebwa okuva ku biro eby'edda; ayogera nti okuteesa kwange kulinywera era ndikola bye njagala byonna" (Isaaya 46:10). Olwa kino, Katonda asobola okwogera ku b'afa ng'abaliwo ate mu ngeri y'emu n'ayogera kw'abo abatannazaalibwa ng'abaliwo abalamu. Asobola okwogera ku lunaku olugenda okujja ng'olumaze okuberawo (Isaaya 3:8; Ez. 7: 10, 12).

'Okuteesa' oba ekigambo kya Katonda, kw'alanga okujja kwa Kristo okuviira ddala edda; bulijjo yali mu kigendererwa oba liyite 'essanyu" lya Katonda. N'olwekyo bwali bukakafu ddala nti ekiseera kirituuka Kristo n'azaalibwa mu mubiri, Katonda atukirize ekigendererwa kye, kye yayogera mu Kristo. N'olwekyo obukakafu obw'okumanya eby'omu maaso eri Katonda kulabikira mu butuufu bwe kigambo Kye. Dawudi yayogera nti "Eno ye nnyumba ya Mukama Katonda" (1 Byom. 22 : 1), ate nga Katonda yali kyajje asuubize Dawudi eyeekaalu. Obwo bwali obukkiriza bwa Dawudi mu kisuubizo ekyo, na kyogerako ng'eyali amaze okukifuna essawa eyo. Ebyawandiikibwa bijjudde eby'okulabirako ku kumanya okwa Katonda ku by'omu maaso. Katonda yali akimanyidde ddala nti alitukiriza ebisuubizo eri Ibulayimu, N'amugamba nti: "Ezzadde lyo ndiwadde ensi eno . . ." (Lub. 15:18) mu kiseera nga Ibulayimu talina zzadde lyonna. Mu kiseera kino kyennyini nga (Isaaka / Kristo) tannazaalibwa, Katonda yayogera n'asuubiza nti: "nkufudde kitaawe w'amawanga amangi" (Lub.17:5).Mu butuufu, Katonda "ayita ebintu ebyo ebitaliwo ng'ebiriwo".

Y'ensonga lwaki Kristo mu biro by'obuweereza bwe yayogera nga Katonda: "yamuwa byonna mu mukono gwe" (Yok. 3:35) newakubadde nga kyali si bw'ekiri bw'ekityo mu kiseera kino. Kubanga mu kitabo kya Abaebbulaniya 2;8 tusoma nti "wateeka ebintu byonna wansi w'ebigere bye . . . kaakano tetunnalaba bintu byonna nga biteekeddwa wansi we".

Katonda yayogera ku ntegeka Ye ey'obulokozi "mu kammwa ka bannabbi be abatukuvu, abaaliwo kassokedde ensi ebaawo" (Luk. 1:70). Olw'okuba bali kumpi nnyo naye mu nkolagana eri enteekateeka Ye, abasajja bano boogerwako ng'abali baliwo okuviira ddala mu kusooka, newankubadde nga si bwe kyali. Yeremiya kye ky'okulabirako ekikulu. Katonda yamugamba nti "Bwe nnali nga sinnakubumba mu lubuto nakumanya, era nga tonnava mu lubuto, nakutukuza, nkutaddewo okuba nnabbi eri amawanga (Yer. 1:5). N'olwekyo Katonda yamanya byonna ebikwata ku Yeremiya nga n'okutondebwa kw'ensi tekunnabawo. Mu ngeri y'emu Katonda ayogera ku kabaka w'e Buperusi ng'ekiseera kye eky'okuzaalibwa tekinnatuka, ngakozesa olulimi olutegeeza gyobera yaliwo mu kiseera ekyo (Isaaya 45: 1 – 5). Abaebbulaniya 7:9-10 kya kulabirako ekirala eri ensonga eno.

Mu ngeri y'emu nga Yeremiya ne bannabbi bwe boogerwako ng'abaliwo nga n'ensi tennatondebwa olw'ekifo kyabwe mu nteekateeka ya Katonda, n'abakiriza nabo bwe batyo boogerwako ng'abaliwo mu budde obwo. Kitegerekeka bulungi nnyo nga wama tetwaliwo mu budde obwo. Okujjako mu birowoozo bya Katonda. "Katonda yatulokola natuyita okuyita okutukuvu... okumalirira kwe ye n'ekisa bwe biri, kye twaweerwa mu Kristo Yesu emirembe n'emirembe nga teginnabaawo" (2 Tim 1:9). Katonda "yatulondera mu ye (Kristo) ng'ensi tennaba kutondebwa... bwe yatwawula edda... nga bwe yasiima olw'okwagala kwe" (Bef. 1:4-5). Ekirowoozo kyonna ekya buli muntu okumanyibwa Katonda okuva edda n'edda n'okulondebwa eri obulokozi kiraga nga bwe baali mu ndowooza ya Katonda okuva ku kusooka (Bar. 8:27; 9:23).

Okusenziira ku binno tekyewunyisa nti Kristo ng'enteekateeka ya Katonda mwegweera, ayogerwako ng'eyaliwo okuva edda n'edda mu ndowooza ya Katonda n'enteekateeka ye, newankubadde nga mu mubiri tekyandisobose. Yali "omwana gw'endiga eyattibwa okuva ku kutondebwa kw'ensi" (Kub. 13:8). Tekitegeeza nti Yesu awo we yaffira; wabula yali "omwana gw'endiga wa Katonda" eyassaddakibwa kumpi emyaka 4000 nga giyiseewo (Yok. 1:29; 1 Kol. 5:7). Mu ngeri y'emu nga Yesu bwe yalondebwa okuva ku kusooka (1 Peter 1:20), n'abakiriza bwe batyo (Bef. 1:4; ekigambo eky'Oluyonaani (okulondebwa) ky'ekimu ekikozesebwa mu bunnyiriri obwo). Kino ffe kituzibuwalira okutegeera kubanga tetusobola kufumitiiriza ku ngeri enkola ya Katonda nga bweri wabweru w'ekigambo ssawa. Obukkiriza kwe kusobola okutunulira ebintu nga Katonda nga tetutunulidde biseera

.

7.4 OLUBEREBERYE WALIWO KIGAMBO (YOK. 1:1-3)

Ku lubereberye waliwo kigambo, kigambo n'aba awali Katonda, kigambo n'aba Katonda. Oyo yaliwo olubereberye awali Katonda. Ebintu byonna byakolebwa ku bw'oyo" (Yok.1:1– 3).

Obunnyiriri bunno bwe butegerekeka obulungi, bukakasa ate ne bwongera okugaziya ku ebyo byonna bye tutuseko mu kitundu ekiwedde. Kyokka ekitundu kino kye kisinga obutategerekeka eri abo abasomesa nga Yesu bwe yaliwo mu ggulu nga tannaba kuzaalibwa. Okutegeera okutuufu obunnyiriri bunno kusinzira ku kumanya ki "Kigambo" kye kitegeeza mu kitundu kino. Tekisobola kutegeeza omuntu, kubanga omuntu tasobola kuba na Katonda ate naba Katonda mu kiseera ky'ekimu. Ekigambo eky'Oluyonaani ekya kyusibwa "Kigambo" wano, te kitegeeza "Yesu". Kiteere okukyusibwa nga "Kigambo", naye nga:- Ebyaliwo, Ekiretawo, Mpulizigannya, Enjigiriza, Kigendirerwa, Okubuulira, Ensonga, ekigambibwa, Amawulire.

"KU LUBEREBERYE"

Ekigambo kiyinza okutegeeza endowooza y'omunda ate emala ne yolesebwa ebweru mu mbooji. Ku lubereberye Katonda yalina ekigambo kino. Ekigendererwa kye kyali kyetololera mu Kristu. Ebintu byonna byatondebwa ku lw'ekigendererwa kya Katonda kye yali nakyo mu Kristo – emmunyeenye ne birala byonna, mu engeri endala byatondebwa nga byekusa ku kuzaalibwa n'okuberewo kwa Yesu ate n'obuwanguzi bwe. (kale laba obwetowaaze bwa Katonda naleka okuzaalibwa n'okufa okw'omwana we mu ngeri gye yakikola). Tumaze okulaba engeri omwoyo wa Katonda bw'ateeka ebirowoozo bye mu nkola, ekiretawo enkola wakati wa mwoyo we n'ekigambo kye (laba ekitundu 2.2). Nga mwoyo wa Katonda bwe yassa mu nkola enteekateeka ya Katonda n'abasajja era n'alungamya ebyawandiikibwa bye okuva mu ntadika, ne bwatyo naweereza endowooza eya Kristo mu nkola ye ne mu bigambo. Kristo yali kigambo kya Katonda, era n'olwekyo omwoyo wa Katonda n'alaga enteekateeka ya Katonda eri Kristo mu nkola ye yonna. Kino kinnyonnyola ensonga lwaki tusanga bingi ebyogera ku Kristo mu Ndagaano Enkadde. Kyokka tekiyinza kusibbwako nnyo essira nti Kristo ng'omuntu teyali "Kigambo", yali enteekateeka ya Katonda ey'obulokozi ng'ayita mu Kristo eyali ekigambo. Kigambo emirundi mingi kikozeeswawwa okutegeeza Enjiri ya Kristo. Eky'okulabirako: "ekigambo kya Kristo" (Bak 3:16, ger. Mat. 13:19, Yok. 5:24, Ebikolwa by'Abatume 19:10; 1Bas. 1:8). Wekkanye ng'ekigambo kyogera ku Kristo so si kububwe ng'omuntu. Kristo bwe yazaalibwa ekigambo kino ne kifilibwa omubiri n'omusayi -

omuntu (Yok. 1:14). Yesu yennyini yali kigambo kya Katonda ekirabibwako. Yesu yafuuka kigambo ng'azaalibwa Malyamu, so teyaliwo okuva edda.

Enteekateeka, oba obubaka ku Kristo bwali ne Katonda okuva olubereberye, naye ne bubikulibwa mu lwatu mu muntu Kristo n'okubullirwa kwe Njiri ku ye mu kyaasa ekyasooka. Kale Katonda yayogera ekigambo kye eri ffe ng'ayita mu Kristo. (Abaebbulaniya 1:1, 2). Kisibwakko essira buli kiseera nti Kristo yayogera ebigambo bya Katonda ate n'akola eby'amagero ng'ayima ku biragiro eby'ekigambo kya Katonda asobole okuyolesa Katonda gye tuli. (Yok. 2:22; 3:34, 7:16, 10:32, 38; 14:10, 24).

Paulo yagondera ekiragiro kya Kristo okubuulira Enjiri ku ye "eri amawanga gonna.": "Okubuliira kwa Yesu Kristo ng'ekyama bwe kibikkuddwa ekyasirikirwa okuva mu biro eby'emirembe n'emirembe, naye kakati kirabise ne kitegeezebwa amawanga gonna" (Bar. 16:25, 26, ger. 1 Kol. 2:7). Omulimu gwa Kristo gwe gwasobozesa obulamu obutaggwaawo eri omuntu (Yok. 3:16; 6:53 – 54); ate ng'olubereberye Katonda yalina enteekateeka ey'okuwa omuntu obulamu obutaggwaawo, n'okumanya nga bwe yakola ssaddaaka eyo Yesu gyaliba. Okutuwa kuno kwalabisibwa mu bujjuvu oluvannyuma olw'okuzaalibwa n'okufa kwa Yesu. "Obulamu obutaggwaawo Katonda atayinza kulimba bwe yasuubiza ebiro eby'emirembe n'emirembe nga tebinnabaawo; naye mu ntuuko ze yalabisa ekigambo kye mu kubuulira kwe" (Tito 1:2,3). Tumaze okulaba nga bannabbi ba Katonda bwe boogerwako ng'abaliwo okuva edda n'edda (Luk 1:70) ekitegeeza, nti "ekigambo" kye bayogera kyali ne Katonda okuva olubereberye.

Engero za Kristo zabikkula bingi ku bino; kale mu kino yatuukiriza obunnabbi obumukwatako; "ndyasamya akamwa kange mu ngero; ndireeta ebigambo ebyakwekebwa okuva ku kutonda kw'ensi" (Matayo 13:35). Awo olw'okutegeera kino, ne tumanya nti "kigambo yali ne Katonda . . . Ku lubereberye", "kifuuke omuntu" ku kuzaalibwa kwa Kristo.

"KIGAMBO N'ABA KATONDA"

Kakaati tuli mu mbeera esobola okulowooza ku "kigambo n'aba Katonda". Enteekateeka n'ebirowooza byaffe, be ffe bennyini. 'Ngenda e Kampala' kigambo oba njogera eraga ekigendererwa kyange. Enteekateeka ya Katonda mu Kristo nayo bw'etyo bweyinza okutegerebwa "Nga bwalowooza mu munda ye bwali (omuntu) bwatyo (Ngero 23:7) ne Katonda nga bwalowooza bw'atyo bwali. Kale ekigambo kya Katonda, oba okulowooza kwe ye Katonda Yennyini. Olw'okuba nga kino bwe kiri bw'ekityo, waliwo enkolagana ey'okumpi

wakati wa Katonda n'ekigambo kye: okukwasaganya nga kwe tulaba mu Zabbuli 29:8 wekuli buli kiseera. "Eddobozi lya Mukama likankanya eddungu", ne (Zabbuli 56; 4; 130:5). Enjogera nga "temumpuliranga, bw'ayogera Mukama" (Yeremiya 25:7) nyingi mu bunnabbi. Katonda abeera ategeeza nti temuwuulidde bigambo byange ebyayogerwa bannabbi. Mu butuufu ebiseera ebirala Yakuwa kesomebwa ng'ekitegeeza "ekigambo kya Yakuwa (Laba 1 Samwiri 3:8). Ne mu ngeri endala "ebyawandiikibwa" birina okutegerebwa ng'ebitegeeza 'Katonda' (Bar. 9:17 ger. Ex. 9:16; Bag. 3:8). Dawudi yatwaala ekigambo kya Katonda ng'ettabaaza... (Zabbuli 119:105), era ate ne yefumitiiriza: "Ggwe ttabaaza yange, ai Katonda era Mukama alyakira ekizikiza kyange" (2 Samwiri 22:29), ng'alaga obumu wakati wa Katonda n'ekigambo kye. N'olwekyo kitegerekeka nti ekigambo kya Katonda kiri nga ye yennyini, kwe kugamba kyogerwako ng'omuntu newakubbade nga ekigambo kino si muntu. (Laba Akanyomero 4 'Etteeka ery'okwefaananyiriza omuntu').

Katonda ye ge mazima gennyini (Yokaana 3:33; 8:26; 1 Yok. 5:10), n'olwekyo n'ekigambo kye ge mazima (Yok. 17:17). Mu ngeri y'emu Yesu yeyogerako ne bigambo bye; anti ekigambo kye atuuka n'okukifula ng'omuntu: "agaana nze natakkiriza bigambo byange, alina omusalira omusango; ekigambo kye nnayogera kye kirimusalira omusango ku lunako lw'enkomerero" (Yok.12:48). Yesu ayogera ku kigambo kye ng'omuntu mwennyini. Ebigambo bye byayogerwako ng'omuntu, kubanga byaali bikwata ku Yesu.

Kale n'ekigambo kya Katonda kifuulibwa nga ye mwenne – Katonda; mu Yok. 1:1-3. Kale ku bikwata ku kigambo tutegezebwa nti; Ebintu byonna byakolebwa ku bw'oyo" (Yok. 1:3). Naye, "Katonda ye yatonda" ebintu byonna n'ekiragiro ky'ekigambo kye (Lub. 1;1). N'olwekyo ekigambo kya Katonda kyogerwako nga ye yennyini. Ensonga enkulu ey'okwebulirira gye tuli mu kino eri nti Katonda mu kigambo kye ekiri mu mitima gyaffe; ayinza okutusembeza okumpi naye. Katonda yayogera ku ngeri Israeri gye yagwagwawazamu etteeka ery'okukuuma ssabbiiti ate n'egeri gye bakola ky'ekimu ekyo ku Ye (Ezek. 22:26). Katonda kigambo kye ye yennyini; n'okunyooma ebiragiro bye kuba okunyooma ye yennyini. Endowooza yaffe ku kigambo kye, yendowooza yaffe ku Ye. Y'ensonga lwaki Sawuulo ; "olw'okusobya kwe kwe yasobya Mukama, olw'ekigambo kya Mukama kyataakwata" (1 Byom 10:13).

Tumanyi bulungi okuva mu kitabo eky'olubereberye nga Katonda ye mutonzi ng'ayita mu kigambo kye. Ekigambo ekyogerwako ng'ekyakola ebintu byonna, okuleka Kristo ng'omuntu (Yok. 1:1-3). Mu kigambo kya Mukama eggulu lya kolebwa n'eggye lyamu lyonna,

emmunyeenye n'omukka ogw'akamwa ke.... yayogera ne kikolebwa, yalagira ne kinywera” (Zab. 33:6, 9). Ne kaakano ku kigambo kye ebitonde byonna kwe bitambulira. “Awereza ekiragiro kye ku nsi; ekigambo kye kidduka embiro nnyingi. Agabula omuzira ng'ebyoya by'endiga ... Atuma ekigambo kye... amazzi ne gakulukuta” (Zabuli 147:15-18).

Olw'okuba ekigambo kya Katonda Ge maanyi ge ag'obutonzi, yakikozesa ku Malyamu okuba olubuto lwa Yesu. Ekigambo, enteekateeka ya Katonda eyassibwa mu nkola n'omwoyo omutukuvu amaanyi Ge (Luk. 1:35) kyaleta okuzaalibwa kwa Yesu. Kino Malyamu yakitegeera bwe yayanukula Malayika ng'aleese amawulire ag'okuzaalibwa kwa Yesu Kristo: “kibe ku nze nga bw'ogambye” (Luk. 1:38).

Tumaze okulaba nti ekigambo oba mwoyo wa Katonda kiraga ekigendererwa Kye, ekyogerwako mu Ndagaano Enkadde yonna. Obutuufu bwa kino bulagibwa mu kitabo ky'Ebikolwa by'Abatume 13:27, Yesu mwayogerwako mu bigambo bya bannabbi mu Ndagaano Enkadde: “Abayudaya tebamutegeera newakubadde eddobozi lya bannabbi”. Kristo bwe yazaalibwa, ekigambo (mwoyo) kyonna kyali mu Yesu Kristo ng'omuntu. Ng'alabisibwa, omutume Yokaana yagulumiza engeri enteekateeka eya Katonda ey'obulamu obutaggwaawo bwe yayolekebwa mu Kristo, oyo abayigiriza gwe basobola okulabako era ne bamukwatanako. Ate kaakano nakitegeera nga balinga bakwata ku kigambo kya Katonda, enteekateeka Ye yonna ey'obulokozi mu Kristo (1 Yok. 1:1-3). Newakubadde nga tetusobola kulaba Yesu, naye naffe tuyinza okumanyira ddala ekigendererwa kya Katonda gye tuli ne mu kyo ne tuba n'essubi ery'obulamu obutaggwaawo (1 Peetero 1:8, 9). Tulina okwebuza ekibuuzo kino nti 'Mmanyidde ddala Kristo nze?' okumala gakkiriza nti omusajja omulungi eyayitibwanga Yesu yaliwo ku nsi kuno kyokka tekimala. Okugenda mu maaso n'okusoma Baibuli nga bw'osaba kiba kyangu okumutegeera mangu ng'omulokozi wo n'ofuuka owuwe mu kubatizibwa. Alisalira abantu omusango ku lunaku olw'oluvanyuma, naye n'ekigambo nakyo kiribasalira (Yok.12:48) Ye yali mulungi mu kwolesa ekigambo kya Katonda; yali kigambo kya Katonda era yali bubaka / ekigambo bwe yabulira.

AKANYOMERO 12 :

YESU OMWANA WA KATONDA [ABAEBBULANIYA 1:8]

“Naye ku mwana ayogera nti: “Entebe yo, ai Katonda, ya lubeerera emirembe n'emirembe” (Beb. 1:8). Wano Yesu ayogerwako nga 'Katonda'. “Alabye ku nze, ng'alabye ku Kitange. . . tokkirizanga nga nze ndi mu Kitange, ne Kitange ali mu nze? Ebigambo bye mbagamba nze,

sibyogera kubwange nzekka; naye Kitange bw'abeera mu nze nkola emirimu gye. Munzikkirize nga nze ndi mu Kitange, ne Kitange ali mu nze: oba munzikkirize olw'emirimu gyokka” (Yok. 14:9-11). Kitaawe ali mu Yesu era ne Yesu ali mu Kitaawe.

Yoswa (Yesu) bwe yakomererwa ku musalaba yakowoola, ng'ajjuliza Zabbuli 22: 'Katonda wange, Katonda wange, kiki ekikundesezza?'. Omwana ne Katonda bitonde ebyawukkanye. Bwe babuza Yesu nti: “Omuyigiriza omulungi, ndikola kigambo ki ekirungi mbeere n'obulamu obutaggwaawo?” (Mat 19:16, 17). Yaddamu nti: “kiki ekikumpisa omulungi? Omulungi ali omu, nga ye Katonda”. Tufuna eky'okuyigamu nti waliwo enjawulo wakati wa Katonda n'omwana we.

Kitabulatabula? Eno ye nsonga lwaki kyetagisa okumanya olulimi Oluyudaaya oba Oluyonaani, olutera okusangibwa mu kitabo ekimanyiddwa nga 'concordance' eky'a 'Strong'.

Ka twekennenye embeera. Mu kujjuliza kwe tujje mu Beb. 1, omuwandiisi ajjuliza Zab. 45:6; 'Entebe yo ai Katonda . . . '. Nga tugenze mu 'concordance' tukizzula nga ekigambo eky'Oluyudaaya kyennyini kiri 'Elohim'. Elohim kiyinza okukwata ku bantu abangi, eky'okulabirako mu Kuv. 22:8,9 'Elohim' kyakyusibwa nti “abalamuzi”. Okumanya kino kituyamba okutegeera Yok. 10:33,35: “Abayudaaya ne bamuddamu nti olw'omulimu omulungi tetukukuba mayinja, naye olw'okuvoola; era kubanga ggwe oli muntu ne weefuula Katonda”. Yesu n'abaddamu nti tekyawandiikibwa nti Nze nnagamba nti muli bakatonda?, Oba nga yabayita abo bakatonda, abajjiirwa ekigambo kya Katonda. . . mwe mumugambira ki ye, Kitaawe gwe yatuukuzza, n'amutuma mu nsi, nti ovoidde; kubanga ngambye nti “ndi mwana wa Katonda?”. Ebika ebya Baibuli endala bituzaayo emabega nga bijjuliza Zab. 82:6, wabula Zabbuli si ge 'mateeka' Yesu gayogerako. Ali kwogera ku bitundu nga Okuva 21 ne 22 Elohim mwe kyakyusibwa ng'Abalamuzi'.

Mu kujjuliza okw'okubiri “Nze ndi mu Kitange ne Kitange ali mu nze”, oba mu ngeri endala 'Tuli Omu ne Kitange', kino kikwata ku bumu obwoogerwako mu Yokaana 17:20-23: “So sibasabira bokka, naye n'abo abanzikiriza olw'ekigambo kyabwe; bonna babeerenga bumu;nga ggwe, Kitange, bw'oli mu nze, nange mu ggwe, era n'abo babeerenga mu ffe”. Nga nijjuliza ebigambo ebya Yesu ng'aliku musalaba, 'Katonda wange, Katonda wange, kiki ekikundesezza?’. Kitaawe yali tamwabuulidde. Yesu yakozesa ekigambo 'El', ng'ekimu nga Elohim kye kitegeeza ebingi. El mu 'concordance' eya Strong amakulu gali 'amaanyi'. Amaanyi ge g'ali gamujjiddwako katono. Mu kuwumbawumbako, okukkiririza mu 'Basatu'

tekyali kiyigirizibwa mu butongole okutuusa ekyasa eky'okuna. Ebigambo 'Abasatu' oba 'Katonda omu mu Basatu' tebisangibwa mu biwandiiko eby'olubereberye. Ebiwandiiko ebyo tebiyigiriza nti 'omu mu Basatu' oba nti 'Abasatu mu Omu', wabula enkumi n'enkumu mu Omu n'Omu mu nkumi n'enkumu ez'abakkiriza, okuva ku Abiri omutuukirivu, ow'omu Lubereberye 4 okutuukira ddala kw'abo aboogerwako mu Yok. 20:29, awo Yesu bwe yagamba Tomasi nti: “ Tomasi kubanga ondabye, kyovudde okkiriza. Balina omukisa abakkiriza nga tebaliiko kye balabye”.

OBUKKIRIZA MU KUKOLA 13:

YESU TEYALIWO OKUVA EDDA N'EDDA: W'OGAMBIRA OTYA?

1 Yok.11 lwogera ku ngeri okuyigiriza nti Yesu teyali ddala muntu nga bwe kyekuusa ku “bikolwa ebibi”. Eky'amazima kiba nti ebikolwa ebirungi bisikirizibwa olw'okutegeera okw'amazima obuntu bwa Mukama, ate ebikolwa ebibi na kugaana okukkiriza enjigiriza eno. Okugezesebwa okutuufu Yokaana kwe yalagira kwetoololera ku bintu bibiri: Abo abajja gy'oli balina okutegeera okw'amazima obuzaalirana bwa Yesu; era balina okwagala. Ebyo byombi bigendera wamu. Era ky'eky'okugezesebwa ekirungi ne leero. Kubanga awataba kwagala, enjigiriza ey'amazima ku Yesu tekkirizibwa mu mazima, ne bwe kiba nti eyogerwako bulungi mu bigambo ne mu kuwandiika.

OKUSABA N'OBUVUMU N'OBUJJULIZI

N'olwekyo mu bulamu bwaffe obwa bulijjo, afuukira ddala mulamu, era naffe nga Dawudi tubeera tulaba Mukama Yesu mu maaso gaffe olunaku lwonna. Ne tukkiriza ddala nga mu okusonyiyibwa kisoboka okuyita mu mulimu ogw'eyatukyikirira ali nga oyo; era n'eky'okulabirako kye ky'amakulu nnyo gye tuli, nga ekituuzamu essubi ekiramu okuyimusa waggulu obuzaalirana bwaffe obwa wansisisi. Okukkiriza ebiyigirizibwa ku kutabaganya kitusobozesa okusaba ng'abakkiriziddwa; “Mwe tuggya obuvumu bwaffe n'okusembera n'obugumu olw'okumukkiriza ye” - si 'nakukkiriza' kwokka, wabula olw'ekiva mu Kukkiriza (Bef.3:12). Abaebbulaniya kikozeza nnyo ekigambo “n'olwekyo”; olw'amazima ag'okutabaganya, n'olwekyo tusobola okusembera n'obuvumu eri entebe ya Katonda ey'ekisa, mu kwegayirira, n'omutima ogutereedde n'omwoyo omulungi (Beb. 4:16). “Obuvumu” buno obwaleetebwa olw'okutabaganya kubeera kulabikira mu kuwa obujjulizi bwaffe 'n'obuvumu' (2 Kol. 3:12; 7:4); obutuukirivu bwaffe bwe twenyumiririzamu obwatubalirwako bunatukulemberanga okuba n'obugumu mu mubiri gwaffe gwonna. Kino ky'ekituufu lwaki 'obuvumu' y'ali enneyisa era omukumi eri ekanisa eyasooka (Bik.

4:13,29,31; Bef. 3:12; Baf. 1:20; 1Tim. 3:13; Beb. 10:19; 1 Yok.4:17). Suteefano yakkiriza ddala nga Mukama Yesu yayimirirawo ng'amukyikirira omuwoolereza we mu maaso ag'entebe y'ekisa. Newakubade nga ekooti y'ensi yamusalira omusango, ajjulira mu maaso eg'ekooti y'omu ggulu nga mugumu (Bik. 7:56). Awatali kubuusabuusa yasikirizibwa ennono ey'amazima nti buli ayatula Mukama Yesu mu maaso g'abantu, naye alimwatula mu maaso g'aba malayika mukooti ey'omu ggulu (Luk. 12:8).

Enkwasaganya wakati aw'okutabaganya n'obukkiriza mu kwegayirira birambululwa mu 2 Kol. 1:20: "Kubanga mu byonna byonna Katonda bye yasuubiza, mu oyo mwe muli weewaawo". Kye tva twatula amiina nga tuyita mu ye. Katonda bye yasuubiza byakakasibwa nga biyita mu kufa kwa Yesu, n'olw'amazima nti yafa nga ezzadde lya lbulayimu, kubanga yeteekako ezzadde erya lbulayimu lyonna mu kulikyikirira (Bar. 15:8,9). Olw'ekyo, "twatula amiina nga tuyita (oba olw'okuba tuli mu) ye". Tuyinza okugamba nti 'Amiina' okuva ku mutima, kibeere bwe kityo, eri okusaba kwaffe olw'obukkiriza bwaffe n'olw'okutegeera omulimu ggwe ogw'okutabaganya.

OKWAGALA

Olw'amazima nti Mukama Yesu teyaliwo ng'omuntu okuva edda n'edda kyetaagisa okwefumitiirizako. Nga okulowooza okutujjira ekiro nga tuyimiridde feka ekiro, nga tutuunulira eggulu. Kirabika nga ekikakafu nti wateekwa okuba nga waliyo okutondebwa okulala oba ebyatondebwa ebirala, gamba ng'okutondebwa kwa Bamalayika. Katonda yaliwo okuva edda, nga ate yafuna omwana we eyazaalibwa omu yekka, mu myaka enkumi biri egyiyiseewo. Era nga omwana yo yali omuntu omulamu okusobola okulokola abantu-obuwumbi obutono ennyo bwokka, abaliwo okumala ekiseera eky'emyaka kakaaga. Mu kitiibwa eky'ekiseera n'ekifo ekitakoma, kino kyewunyisa nnyo. Nti omwana wa Katonda omu yekka yafiirira abantu abatono ennyo ku ffe fenna abali wano, ffe abaali bayavulira wano kun nsi eno ensirikiti ennyo mu kabanga akatono bwe katyo. Yafa olwo nno Katonda asobole okulokola ku kulokolebwa kwaffe; era omukwano gwa Katonda eri ffe gugeranyizibwa n'omulenzi awasa omuwala embeerera (Is. 62:5). Katonda ataggwaawo, ayaliwo okuva emirembe gyonna, ageranyizibwa n'oyo eyakatandika obutandika, alina ebirowoozo ebikulu ennyo n'okusubira okw'essanyu era ataggwamu kukkiriza. N'okukirawo ku kino. Yesu ataliwo okuva edda n'edda wabula yali nga nze, yafiirira nze, mu ngeri eswazza. Emitima gyaffe n'endowooza, biba bibulidde mu nkola etekoma. Okwagala kwe okulongoofu gye tuli, egonjebwa, kiba kitegeeza nga naffe tusaanye okutuukirira obulamu obw'abantu bonna, nga tetubalwoozako ng'abatalina mugaso oba abali wansi waffe oba abatuli ewala

enryo. Tekyewunyisa kulaba nga 1 Yok. 4:15, 16 wainnyonnyola nga okukkiriza Yesu nga omwana wa Katonda nga okukkiriza omukwano Katonda gwalina eri ffe.

Obukristaayo obw'amazima bukitwala nga enkolagana n'emikwano mu buntu ky'ekisinga ebirala byonna mu nsi muno, era nti engeri ey'amazima ey'okubaawo kye- ekisembayo eky'okwennenya nga twagala, awatali kwerowooza, nga twewayo ffe eri Katonda n'abantu abalala awatali kyetukisa. Era nga kino kinyweredde ddala mu mazima ag'okuba nti tunoonya okugoobeerera eky'okulabirako ekya Yesu okusinga ebintu byonna byonna ebirala. Eky'okulabirako kino kituufu ate nga ky'amazima olwa Yesu okubeera omuntu ddala. Nga bwe yayigirizanga ebintu bino, era bw'atyo yabitambuliramu. Ku mutendera ogw'obuntu enryo, y'ali omuntu ow'obulamumu obutuukirivu ensi eno gwe yali alabye. Nga ddala olw'obuntu bwe, ddala olw'okuba teyali "Katonda mwenne" naye "Yesu Kristo omuntu". Olw'okuba nga Yesu teyaliwo okuva edda n'edda , gwe tulina ng'eky'okulabirako eri obulamumu bwaffe n'okubeerawo. Okwasanguza nti Yesu yali "Katonda" kuba kumuggyako eky'obuntu bwe; kizikirizza ekwewunyo ky'enneyisa ye era n'ekyo kyennyini kyonna kye yali era ky'ali era nga bwaliba emirembe gyonna.

EKITUUFU KY'OMUSANGO

Fenna tulisalirwa omusango mu muntu Yesu Kristo (Bik. 17:3). Kino kitegeeza nti olw'amazima nti Kristo teyaliwo okuva edda n'edda era y'ali muntu kimufuula okufuukirawo omulamuzi waffe eri ebikolwa byaffe byonna eby'obuntu. Era olw'ensonga eno Pawulo atukubiriza twennenye kati. Ye mulamuzi kubanga ddala mwana wa muntu.

OKUFUNDIKIRA

Yokaana ayogera nnyo ku kikwata ku kukkiriza nti Yesu yajja mu mubiri kubanga ayagala baganda be okubeera n'omwoyo nga Yesu gwe yalina okutuula mu mubiri gwabwe (1 Yok. 4:2,4). Ayagala bamanye nti okuba mu mubiri, tekigaana Katonda kubeeramumu. Nga Yesu bwe y'ali mu nsi, naffe tuliba mu nsi (1Yok 4:17). Eno y'ensonga lwaki kikulu okutegeera nga Mukama Yesu y'ali muntu yennyini.

ESSOMO 7: EBIBUUZO

1. Wandiika obunnabbi bwa mirundi ebiri okuva mu Ndagaano Enkadde obukwata ku Yesu.
2. Yesu yaliwo ng'omuntu nga tannaba kuzaalibwa?
3. Mu kutegeera kwa ngeri ki mw'oyinza okugamba nti Yesu yaliwo nga tannaba kuzaalibwa?
 - a) Nga malayika
 - b) Nga omu ku bassattu
 - c) Nga mwoyo
 - d) Mu ndowooza ne mu kigendererwa kya Katonda kyokka.
4. Ki ekyogera ku Malyamu ekituufu ku binno wamanga?
 - a) Yali mukazi omuteefu, era atayonoona.
 - b) Yali omukazi ow'ababulijjo
 - c) Yali lubuto olwa Yesu ku bwa mwoyo omutukuvu
 - d) Awaayo essala zaffe eri Yesu kaakano.
5. Ddala Yesu ye yatonda ensi?
6. Ngeri ki gy'otegeramu Yokaana 1:1-3 "Ku lubereberye waliwo kigambo".
Kino kitegeeza ki?
7. Lwaki kikulu okumanyira ddala nti Yesu teyaliwo nga muntu nga tannaba kuzaalibwa?.